ZaS DOMA

12

Seriál o učení na dálku podle programu Začít spolu přináší Step by Step ČR, o.p.s.

Začít spolu

REFLEXE NA OBDOBÍ KARANTÉNY METODOU EDUSCRUM

Dnešní závěrečnou reflexí nás provází Mark Postema, učitel na ZŠ kpt. Jaroše, Trutnov, lektor metody eduScrum®

„Uplynulé období bylo jedním velkým experimentem. Učitelé museli nalézt nové metody vzdělávání. Objevilo se několik zásadních otázek, které musí být zodpovězeny. Jaké dopady to mělo na výuku našich studentů? Jaká ponaučení si z toho můžeme odnést? Můžeme s některými postupy pokračovat do budoucna? Nebo bude lepší, když se vše vrátí co nejdříve zpět do normálu? Všechno to jsou velmi zajímavé otázky, na které je těžké odpovědět. Občas o tom diskutujeme s dalšími učiteli. Ale co studenti? Jaké mají zkušenosti s touto situací? Proto jsme se s kolegyní Janou rozhodli udělat z tohoto tématu úkol na hodinu angličtiny. ***Ptali jsme se žáků 8. třídy, jak vnímali toto období. K popisu měli použít minulé a budoucí časy z anglické gramatiky.***

Nechtěli jsme se žáků ptát pouze na otázky typu: Co se ti líbilo / nelíbilo? Naším cílem bylo zjistit, jaký vliv měla tato situace na jejich učení a jak bychom to z jejich pohledu měli udělat, kdyby se podobná situace měla v budoucnu opakovat. Snažili jsme se dát žákům prostor k tvořivosti, ale zároveň zajistit, abychom dostali zpět kvalitně odvedenou práci. ***Zkušenosti s metodou eduScrum nás naučily, že k tomu, abychom od žáků dostali očekávané výstupy, je zásadní nastavit správná kritéria."***

O tom, jak rozdílně děti zvládaly období karantény, svědčí výpovědi na následující straně. První je od studenta, kterému učení doma vyhovovalo, druhá od studentky, která byla úplně ztracená.

„Karanténa mi přinesla spoustu pozitivních věcí. Jednou z nich je lepší komunikace s učiteli a kamarády. Mám rád google formuláře, jsou to pro mě nejlepší testy. Obdivuji učitele, jak tu náročnou situaci zvládli. Téměř vše bylo skvělé. Příště se ale budu snažit udělat během jednoho dne víc úkolů. Tento systém výuky mi vyhovuje. Snadno se organizuje, zejména online schůzky."

Michal, 8. třída

„Tato situace pro mě znamenala velkou zátěž. Nesnáším učení doma a teď to byl můj každodenní chléb. Nelíbilo se mi to a byla to nuda. Po měsíci jsem si uvědomila, že nejsem schopná nic dělat a už to nezvládám. Ani online výuka mi nepomohla. Nejvíc mě rozčiluje, že neumím nic z matematiky, která pro mě bude příští rok důležitá. Ale je mi jasné, že ani učitelé to nemají jednoduché."

Natálie, 8. třída

Metoda eduScrum®

EduScrum je vzdělávací metoda založená na specifické formě spolupráce, tzv. Scrumu. Eduscrum se používá na všech vzdělávacích stupních i ve všech vzdělávacích oblastech. EduScrum je rámec, díky němuž mohou žáci efektivně a zároveň kreativně dosahovat učebních cílů a též osobnostního růstu na nejvyšší možné úrovni. Metoda je snadno uchopitelná, protože týmy žáků se řídí samy. Žáci plánují a vymezují své vlastní aktivity a zároveň sledují a ovládají vlastní pokrok. Učitel určuje obsah, koučuje a v případě potřeby radí.

Vzdělávání řízené učitelem → *Vzdělávání řízené a organizované žáky*

Učitel rozhoduje o tom **PROČ** a **CO**, žáci rozhodují o tom **JAK**. S eduScrumem žáci přebírají odpovědnost za vzdělávací proces, což podporuje přirozenou vnitřní motivaci, zábavu během práce, ale i osobní růst a lepší výsledky.

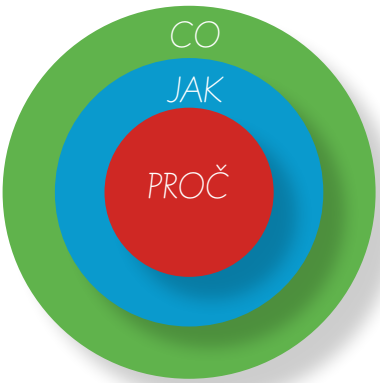

*„**Scrum board**"*, neboli tabule Scrumu, poskytuje žákům strukturu a přehlednost během práce v týmu, díky čemuž je práce transparentní.

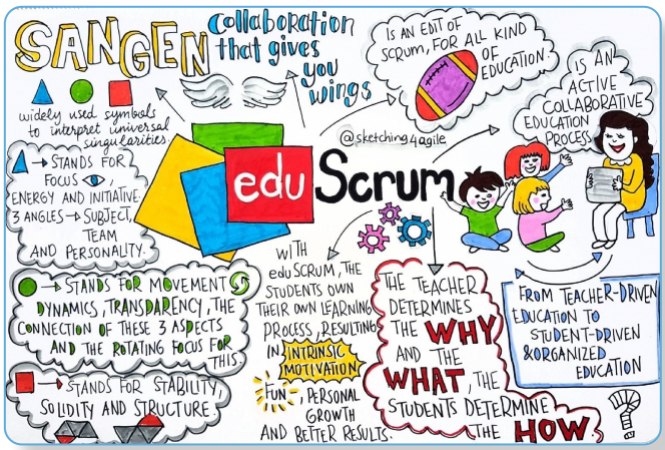

Úkoly s metodou eduScrum

Úkoly, které vytváříme, začínají vždy otázkou **PROČ**. Vysvětlujeme, **proč daný úkol děláme.** Následuje otázka **CO** – **tedy co budeme dělat.** To nám určuje jasná kritéria. Při otázce **JAK** mají žáci volnost.

Zadání úkolu

Posledních pár měsíců se učíte z domova. Je to zcela odlišné od toho, na co jste byli zvyklí. Všichni doufáme, že se brzy budeme moci vrátit do normálu. Pravdou však je, že koronavirus s námi zůstane, a je také možné, že se v budoucnu objeví další pandemie.

Co když se tedy podobná situace bude opakovat a my budeme muset změnit systém učení, na který jsme byli zvyklí? Co to znamená pro naše vzdělávání? Nad těmito zásadními otázkami se musíme zamyslet.

Období karantény bylo poměrně velkou zkouškou. Učitelé se ze všech sil snažili, aby výuka probíhala dál. Učili jsme se pracovat s online nástroji, některé věci fungovaly dobře, jiné ne. Musíme teď proto situaci vyhodnotit, abychom se poučili a byli připraveni do budoucna. Nyní to řeší lidé po celém světě a my bychom chtěli znát váš názor. Vy, žáci, jste velmi důležitou součástí tohoto procesu, protože právě vy jste důvodem, proč to všechno děláme.

Tentokrát je tedy úkol jiný. Bude sestávat ze dvou částí. Přemýšlení o minulosti a úvahy o budoucnosti. Pokud chcete, můžete na něm pracovat s nějakým spolužákem anebo můžete pracovat samostatně.

Přemýšlení o minulosti

Vypracujte dokument nebo dílo (v libovolném provedení - papír, video, plakát, hra, audia, videa apod.), v němž se zamyslíte nad výukou v uplynulých měsících. Vysvětlíte, co se vám líbilo, co se vám nelíbilo, a odpovíte na tuto otázku: ***„Jaké dopady měla tato karanténa na mé učení?“.***

Abychom se z toho mohli my, učitelé, poučit, prosíme vás, abyste v odpovědích na tyto otázky uvedli i několik skutečných příkladů.

Úvahy o budoucnosti

Co když se po prázdninách nebudeme moci vrátit k běžné školní docházce? Anebo se podobná pandemie v budoucnu opět objeví? Jak může být školství lépe připraveno?

Pro tuto část vypracujte druhý dokument v libovolném provedení. Důležitou otázkou zde je: ***„Jak by měly školy zajistit vzdělávání, pokud se nebudeme moci učit ve škole?“***

Ve vašem doporučení se pokuste na tuto otázku odpovědět. Odpověď by měla vycházet z vašich vlastních zkušeností z uplynulých měsíců a z vašich nápadů. Do doporučení zahrňte tato témata:

- výklad látky od učitelů
- zkoušení
- spolupráce se spolužáky
- dotazy na učitele
- předměty, v nichž se nepoužívají učebnice (TV, VV, HV atd.)

Při odpovědích mějte na paměti, že by se žáci měli naučit totéž, jako kdyby byli ve škole.

Výsledky

Většina žáků se rozhodla pro písemnou formu. To byl samozřejmě nejjednodušší způsob a pro většinu také nejlepší možnost, jak se vyjádřit. Dostali jsme ale i pár audio nahrávek, v nichž žáci mezi sebou vedli rozhovory. Jedna dvojice dívek si vybrala formu fiktivního přiřazení rolí, kdy jedna dívka byla v roli prezidenta Francie a druhá reportérkou BBC. Níže uvádíme pár zajímavých postřehů od žáků:

„Myslím si, že matematika byla skvělá. Měli jsme výborná videa a dobré příklady.“
Tereza

„Jestli se situace bude opakovat, bude to zřejmě stejné jako nyní. Budeme dostávat každý pátek úkoly s termíny odevzdání a budeme se s učiteli setkávat online.“
Markéta

„Pokud by se podobná situace měla opakovat, navrhuji pořádat každý týden setkání s učitelem, abychom prodiskutovali, co nás čeká.“
Kamila

„Nikdy bych nevěřil, že se budu někdy těšit do školy, ale opravdu se těším.“
Tomáš

„Online výuka pro mě byla dost zmatečná, protože člověk neví, kdo bude zrovna v daný okamžik mluvit, jak se zeptat učitele, když mluví někdo jiný, a polovina třídy neví, co se právě děje.“
Eliška

„Musím říci, že mě výuka z domova naučila větší zodpovědnosti, samostatné práci a vytvořil jsem si systém pro vypracovávání úkolů.“
Matyáš

„Myslím si, že tato situace má na všechny dobrý vliv. Začali jsme mezi sebou více komunikovat. Musíme si sami hledat informace. Proto si myslím, že jsme se naučili větší samostatnosti.“
Nikola

Ukázky zamyšlení žáků

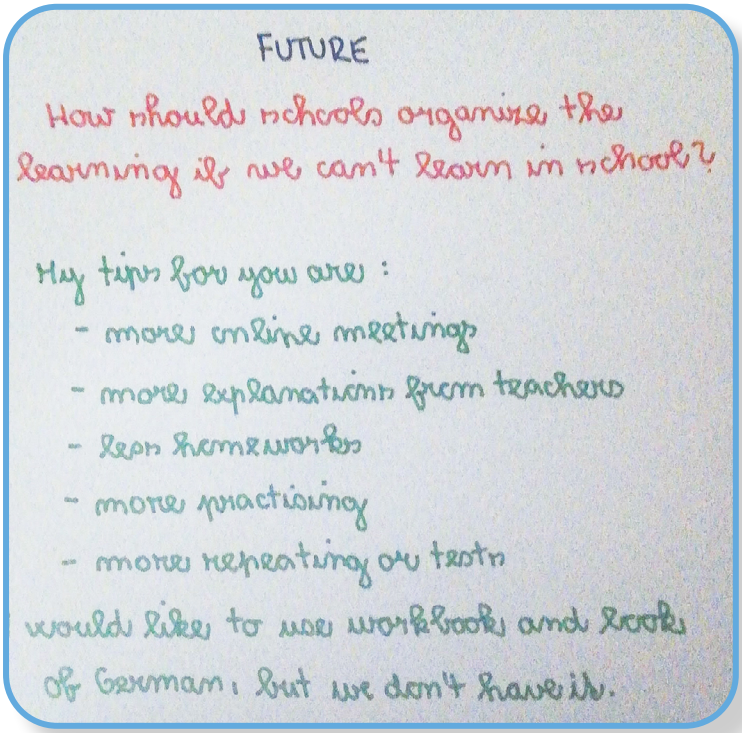

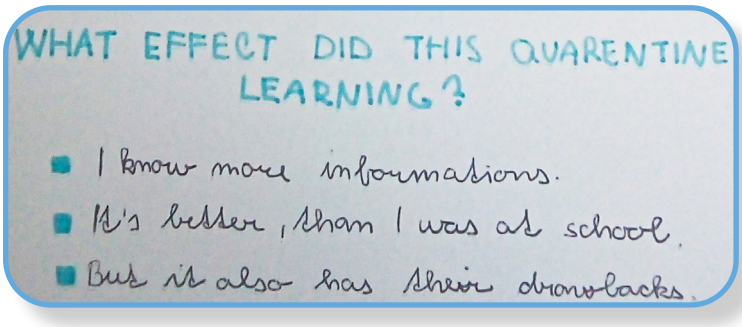

Krátké zamyšlení nad tím, jaký byl tento úkol pro mě jako pro pedagoga:

„Velmi zajímavé bylo zjištění, jak moc se vnímání tohoto období mezi žáky lišilo. Jak je vidět, někteří žáci byli velmi spokojení, jiným žákům se to naopak vůbec nelíbilo. To nám opět dokazuje, že každý z nás se učí jiným způsobem. Velmi jsem také oceňoval upřímnost žáků. Měl jsem pocit, že mluvili skutečně od srdce. Někteří žáci také využili příležitosti k tomu, aby ocenili práci svých učitelů. A za to jsme samozřejmě rádi. Ne všichni žáci práci dokončili a někteří nám odevzdali výstup, který vůbec nesplňoval zadání úkolu. Rozhodli jsme se, že tyto žáky nebudeme hodnotit negativně. Místo toho jsme jim napsali zpětnou vazbu a požádali je, aby práci upravili podle požadavků zadání."

Děkujeme Markovi Postemovi za poskytnutí podkladů k tomuto dílu.

Iveta Pasáková, ředitelka Step by Step ČR, shrnuje:

„Metoda eduScrum v mnohém navazuje na vzdělávací program Začít spolu. Oba přístupy se snaží propojovat vyučovací obsahy (zde např. AJ, ČJ, VV, OV, IT) a předkládat je tak, aby v nich děti viděly smysl a motivovaly je k práci. Poslední díl našeho seriálu ukazuje, jak učitelé Jana s Markem dobře pracují s reflexí, tedy zhodnocením vlastní zkušenosti dle zadaných kritérií, které nám přináší učící se moment. Cenné je i to, že žáci vyhodnocují aktuální situaci, tedy něco, co je reálné a bezprostředně se jich dotýká. Vyučující také vybízejí žáky k tomu, aby byli ve svých výpovědích otevření a autentičtí, protože jedině to jim pomůže zkvalitnit práci v budoucnu."

Děkujeme autorce fontu Comenia Script, MgA. Radaně Lencové, Ph.D., za poskytnutí moderního psacího písma.

Tento projekt vznikl za podpory Nadace České spořitelny. Děkujeme.

NADACE ČESKÉ SPOŘITELNY